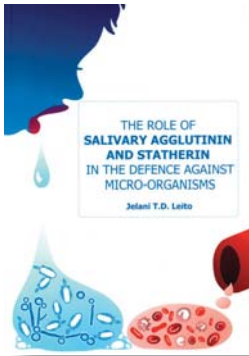

Eiwitten en orale afweer

J.T.D. Leito. *The role of salivary agglutinin and statherin in the defence against micro-organisms*
Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam, 2013
143 bl., geïll.
ISBN 978 90 79997 00 8

De afdeling Orale Biochemie van het Academisch Centrum Tandheelkunde Amsterdam (ACTA) houdt zich onder andere bezig met de samenstelling van speeksel in relatie tot de afweer in de mond. Een van de onderzoeklijnen is de werking van de orale afweer. J. Leito promoveerde onlangs op een onderzoek naar de werking en de rol van de eiwitten speekselagglutinine en statherine.

Het proefschrift bestaat uit 5 wetenschappelijke publicaties over de rol van speeksel op de microbiële kolonisatie van *Candida albicans*. Van diverse orale bacteriën, waaronder de *Streptococcus mutans*, de *Streptococcus gordonii* en de *Lactobacillus acidophilus*, werd de bindende werking aan speekselagglutinine onderzocht. De uitkomst was dat 8 aminozuren in dit eiwit waren betrokken bij de binding aan bacteriën. Verantwoordelijk voor deze binding was het actief werkende SRCR, domein van het cysteïnerijke eiwit agglutinine.

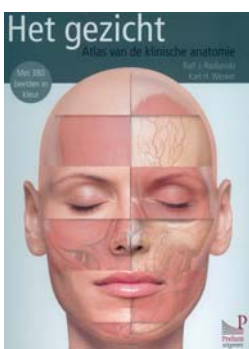
Uit eerdere onderzoeken was bekend dat speekselagglutinine een grote interactie kon aangaan met bacteriën en dus een potentiële rol speelt bij de orale afweer. Echter, de interactie tussen dit eiwit en orale gisten, waaronder *Candida albicans*, was nog onbekend.

In hoofdstuk 3 beschrijft Leito de interactie-karakteristieken van speekselagglutinine bij gisten ten opzichte van het werkingsmechanisme bij orale bacteriën. De mogelijk interessante toepassing komt in hoofdstuk 4. Daarin wordt beschreven hoe het uit de glandula parotidea afkomstige statherine een potentieel schadelijke en virulente schimmelvorm van *Candida albicans* kan omzetten in de minder schadelijke gistvariant. Hoewel het in dit proefschrift laboratoriumonderzoek betreft, is het denkbaar dat op termijn synthetisch vervaardigde peptiden zullen worden toegepast bij risicogroepen. Een op statherine gebaseerd eiwit zou klinisch reducerend kunnen werken op *Candida albicans* bij patiënten met droge mond, bij immuno-incompetentie en bij gevoeligheid voor overgroei van *Candida albicans*.

In de hoofdstukken 5 en 6 wordt dieper ingegaan op het werkingsmechanisme en de rol die agglutinine mogelijk speelt als aanvullende activerende factor in de orale mucosa.

Al met al is het een boeiend proefschrift dat weer iets meer duidelijkheid geeft over de bijzondere rol die ons speeksel speelt in de dagelijkse afweer.

Anatomie van het gezicht

R.J. Radlanski, K.H. Wesker
Het gezicht. Atlas van de klinische anatomie
Houten: Prelum Uitgevers, 2013
354 bl., geïll. € 99,50
ISBN 978 9 08562 12 18

Het boek 'Het gezicht. Atlas van de klinische anatomie' is een Nederlandse vertaling en bewerking van de tweede druk van dit Duitstalige anatomische naslagwerk.

In deze atlas wordt het gezicht van een model duidelijk laagje voor laagje anatomisch getoond. Vetcompartimenten, mimische spieren met bewegingsrichting, bloedvaten, zenuwen, schedelbeenderen en fasciae worden in fraaie afbeeldingen, zowel frontaal als lateraal gedetailleerd, weergegeven. Opeenvolgende doorsneden door het hoofd zijn verhelderend en tonen duidelijk de anatomische relaties van structuren van het hoofd. De gangbare meetpunten voor een ideaal gezicht worden besproken en geïllustreerd met afbeeldingen. De anatomie van oog, neus, mond en oor krijgt extra aandacht in aparte hoofdstukken. In het hoofdstuk over de mond wordt gedetailleerd ingegaan op de anatomie van kaak, kauwspieren en kaakgewricht. In het

laatste hoofdstuk worden aspecten van veroudering van de huid besproken. De talrijke afbeeldingen geven de anatomische structuren overzichtelijk weer en zijn van hoge kwaliteit. De begeleidende tekst bij de afbeeldingen is compact en duidelijk.

Niet de hele anatomie van het hoofd wordt in de uitgave besproken, het neurocraniale gedeelte is bewust weggelaten. De auteurs geven in het voorwoord aan dat de atlas niet is bedoeld als studieboek om te leren opereren. Chirurgische toegangswegen en technieken worden daarom niet besproken. Desondanks bieden de afbeeldingen waardevolle anatomische informatie voor collega's die chirurgische behandelingen uitvoeren in (delen) van het hoofdgebied.

Het 'Het gezicht. Atlas van de klinische anatomie' is een naslagwerk dat zonder enig voorbehoud kan worden aanbevolen aan medici die in het hoofdgebied werkzaam zijn.